

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Urtos/2/2020
Identifikačné číslo spisu: 6017010017
Dátum vydania rozhodnutia: 25. februára 2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6017010017.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti odsúdenému K. D., pre obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 173 ods. 1 českého Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 23 českého Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 25. februára 2020 v Bratislave, o sťažnosti odsúdeného K. D. proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. januára 2020, sp. zn. 4Ntc/23/2017, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku napadnuté uznesenie sa zrušuje.

Podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona návrh riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany na podmienčné prepustenie K. D., nar. XX. A. XXXX, z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu v Znojme sp. zn. 3T/200/2016 zo dňa 17. februára 2017, právoplatným dňa 4. marca 2017, v ktorého výkone pokračoval na území Slovenskej republiky na základe rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. októbra 2017, sp. zn. 4Ntc/23/2017, a rozsudkom Okresného súdu Trenčín z 10. decembra 2014, sp. zn. 6T/136/2014, v spojení s opravným uznesením z 12. decembra 2014, sp. zn. 6T/136/2014, spolu s uznesením Okresného súdu Trenčín z 13. marca 2019, sp. zn. 6T/136/2014, ktorým bolo rozhodnuté o tom, že odsúdený sa v skúšobnej dobe podmienčného odsúdenia neosvedčil a trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov vykoná, sa zamietá.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 9. januára 2020, sp. zn. 4Ntc/23/2017, podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona zamietol návrh riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Martin o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktoré boli uložené rozsudkom Okresného súdu v Znojme sp. zn. 3T/200/2016 zo dňa 17. februára 2017, právoplatným dňa 4. marca 2017 a v ktorého výkone pokračoval na území Slovenskej republiky v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia na základe uznávacieho rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 11. októbra 2017, sp. zn. 4Ntc/23/2017, a Okresného súdu

Trenčín z 10. decembra 2014, sp. zn. 6T/136/2014, ktorým bola schválená dohoda o vine a treste medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry Trenčín a odsúdeným K. D., pričom v skúšobnej dobe bolo rozhodnuté, že sa odsúdený K. D. neosvedčil a uznesením z 13. marca 2019, sp. zn. 6T/136/2014, bola skúšobná doba premenená s tým, že odsúdený musí vykonať trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

V odôvodnení tohto uznesenia krajský súd uviedol, že odsúdený K. D. splnil formálnu podmienku pre podmiennečné prepustenie vykonaním polovice uložených trestov odňatia slobody, avšak v celom rozsahu nespĺnil materiálne podmienky pre podmiennečné prepustenie, pretože počas výkonu trestu síce plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie, o čom svedčí najmä jedna udelená disciplinárna odmena a dobré pracovné výsledky, ale v súčasnosti od neho nie je možné očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Takéto očakávanie musí byť podľa krajského súdu dôvodné a založené na všestrannom zhodnotení osobnosti odsúdeného, doterajšieho pôsobenia vo výkone trestu, ale aj jeho predchádzajúceho spôsobu života, vrátane jeho trestnej činnosti, možností jeho nápravy a osobných pomerov, s prihliadnutím aj na účel trestu. V predmetnej veci nemožno podľa krajského súdu uprieť odsúdenému snahu po náprave (vzhľadom na obsah jeho hodnotenia), avšak v jeho neprospech svedčí to, že vykonáva trest za závažnú trestnú činnosť. Krajský súd zároveň poukázal na to, že K. D. bol opakovane odsúdený za páchanie rovnakého zločinu, pričom podmiennečné odsúdenie rozsudkom Okresného súdu Trenčín z 10. decembra 2014, sp. zn. 6T/136/2014, v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Trenčín z 12. decembra 2014, sp. zn. 6T/136/2014, sa u neho evidentne minulo účinku, keďže s odstupom času spáchal ďalší úmyselný trestný čin, pre ktorý bol právoplatne uznaný za vinného Okresným súdom v Znojme. Dobrodenie súdu v podobe uloženia podmiennečného trestu odňatia slobody tak podľa krajského súdu u odsúdeného zjavne nenaplnilo svoj účel a z odsúdenia si nevezal žiadne ponaučenie. Navyše, odsúdený do 2. júla 2019 vykonával trest odňatia slobody v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, na čo musel krajský súd taktiež prihliadať. Z hodnotenia ústavu na výkon trestu odňatia slobody vyplýva, že riziko sociálneho zlyhania odsúdeného je stredné a jeho resocializačná prognóza sa javí ako menej priaznivá, práve s poukazom na nedostatočné vzdelanie a experimentovanie s omamnými a psychotropnými látkami.

Proti tomuto uzneseniu podal priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí odsúdený K. D. sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil podaním zo 7. februára 2020. V písomných dôvodoch sťažnosti odsúdený uviedol, že vo výkone trestu odňatia slobody sa nachádza od 2. októbra 2016, po celý čas si plní svoje povinnosti svedomite a podľa ústavného poriadku a návrh na jeho podmiennečné prepustenie podal riaditeľ Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany. Keďže odsúdený je vo výkone trestu odňatia slobody prvýkrát, požiadal súd o opätovné zváženie možnosti jeho podmiennečného prepustenia, keďže svoje pochybenie a zlyhanie, kvôli ktorému sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, si počas výkonu trestu uvedomil a svoje konanie úprimne oľutoval. V prípade podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený plánuje viesť zodpovedný a riadny život, o čom svedčí aj jeho správanie počas celej doby výkonu trestu odňatia slobody.

Spis spolu s podanou sťažnosťou bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky preložený 17. februára 2020.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba včas, podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému podal odsúdený sťažnosť a konanie predchádzajúce tomuto výroku a zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie vrátane podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona súd môže odsúdeného podmienene prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Predpokladom podmienene prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je teda okrem uplynutia zákonom ustanovenej doby výkonu trestu (formálna podmienka podmienene prepustenia, ktorá u odsúdeného bola splnená) aj to, že odsúdený počas výkonu trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti bude viesť riadny život (materiálna podmienka podmienene prepustenia).

V posudzovanom prípade sa najvyšší súd stotožňuje s názorom krajského súdu o tom, že odsúdený K. D. splnil iba formálnu podmienku podmienene prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. K tomu, aby žiadosť odsúdenej osoby o podmienene prepustenie bola úspešná, sa však vyžaduje aj splnenie materiálnej podmienky, teda preukázanie toho, že odsúdený počas výkonu trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti bude viesť riadny život. Na preskúmanie splnenia materiálnej podmienky podmienene prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody u odsúdeného Krajský súd v Banskej Bystrici vykonal na verejnom zasadnutí dokazovanie prečítaním odpisu z registra trestov odsúdeného (č. l. 100 - 102 spisu), návrhu riaditeľa Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Sučany (č. l. 76 spisu), hodnotenia rizika sociálneho zlyhania (č. l. 78 spisu) a správy probačnej a mediačnej úradníčky Okresného súdu Zvolen (č. l. 96 - 97 spisu).

Je pravdou, že riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody vo svojom návrhu odporučil odsúdeného podmienene prepustiť, toto jeho odporúčanie je však potrebné hodnotiť v kontexte s hodnotením rizika sociálneho zlyhania odsúdeného, charakterom trestnej činnosti, pre ktorú vykonáva trest odňatia slobody, ako aj s jeho predchádzajúcim odsúdením. Vychádzajúc z charakteru trestnej činnosti, pre ktorú v súčasnosti odsúdený K. D. vykonáva trest odňatia slobody, ako aj zo skutočnosti, že už v minulosti bol odsúdený za obdobnú trestnú činnosť trestom odňatia slobody s podmienčným odkladom, pričom je zrejmé, že tento na neho nemal dostatočne výchovný účel, keďže počas plynutia skúšobnej doby podmienene odsúdenia sa dopustil obdobnej trestnej činnosti, dokonca závažnejšieho charakteru, za ktorú mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody, najvyšší súd musí v zhode s krajským súdom konštatovať, že nie je záruka, že po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa odsúdený opakovane nedopustí trestnej činnosti. Uvedené potvrdzuje aj hodnotenie rizika sociálneho zlyhania odsúdeného, z ktorého je zrejmé, že jeho resocializačná prognóza je menej priaznivá a riziko jeho sociálneho zlyhania je stredné. Zo všetkých uvedených skutočností je zrejmé, že u odsúdeného K. D. nie je splnená materiálna podmienka na to, aby mohol byť podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody.

Vychádzajúc z uvedených skutočností najvyšší súd konštatuje, že u odsúdeného síce je naplnená formálna podmienka podmienene prepustenia, nakoľko došlo v jeho prípade k výkonu jednej polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody, avšak nie je splnená materiálna podmienka na jeho podmienene prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

V tejto súvislosti neuniklo pozornosti najvyššieho súdu, že riaditeľ Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany podal návrh na podmienene prepustenie odsúdeného s nariadenou kontrolou technickými prostriedkami s poukazom na § 415 ods. 2 Trestného poriadku, § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 36a ods. 2 Rozkazu ministra spravodlivosti č. 16/2015 o zaobchádzaní s obvinenými a odsúdenými v znení neskorších predpisov (ďalej len „rozkaz“). V § 36a ods. 2 rozkazu je uvedené: „Riaditeľ ústavu môže s prihliadnutím na stav osobnosti odsúdeného podať návrh na podmienene prepustenie odsúdeného s nariadenou kontrolou technickými prostriedkami aj u

odsúdeného, ktorý spĺňa podmienky uvedené v odseku 1 písm. a), b), d) až f) a je umiestnený v osobitnom oddiele, v oddiele odsúdených so zdravotným postihnutím alebo v oddiele špecializovaného zaobchádzania.

Podľa § 36a ods. 1 rozkazu riaditeľ ústavu podá príslušnému súdu návrh na podmienené prepustenie odsúdeného s nariadenou kontrolou technickými prostriedkami v prípade odsúdeného, ktorý

- a) spĺňa podmienky výkonu kontroly technickými prostriedkami uvedené v osobitnom predpise,
- b) spĺňa formálne podmienky uvedené v osobitnom predpise,
- c) je umiestnený v diferenciačnej skupine A alebo B príslušného stupňa stráženia alebo v prípade mladistvých v diferenciačnej skupine so zmierneným režimom alebo so základným režimom,
- d) plní program zaobchádzania,
- e) výsledok stanovenej resocializačnej prognózy je resocializačná prognóza priaznivá - riziko sociálneho zlyhania nízke,
- f) nemá evidovaný zahladený disciplinárny trest a
- g) preukázateľne súhlasí s podmieneným prepustením a nariadenou kontrolou technickými prostriedkami.

Z citovaných ustanovení rozkazu je zrejmé, že riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody je povinný podať návrh na podmienené prepustenie odsúdeného s nariadenou kontrolou technickými prostriedkami len v tom prípade, ak odsúdený splnil všetky podmienky uvedené v § 36a ods. 1 rozkazu [bez splnenia týchto podmienok návrh môže podať fakultatívne pri splnení podmienok podľa § 66 ods. 1 písm. c) Trestného zákona]. V predmetnej veci je však zrejmé zo samotných príloh k podanému návrhu riaditeľa ústavu (hodnotenie rizika sociálneho zlyhania), že resocializačná prognóza odsúdeného je menej priaznivá a riziko jeho sociálneho zlyhania je stredné. Znamená to, že odsúdený K. D. nesplnil podmienku požadovanú § 36a ods. 1 písm. e) rozkazu a aj napriek tejto skutočnosti [teda v rozpore s § 36a ods. 1 písm. e), ods. 2 rozkazu] riaditeľ ústavu podal návrh na jeho podmienené prepustenie práve s poukazom na § 36 ods. 2 rozkazu. Navyše, z podaného návrhu (ani z priloženého hodnotenia odsúdeného) nie je zrejmé, že by odsúdený K. D. bol umiestnený v osobitnom oddiele, v oddiele odsúdených so zdravotným znevýhodnením alebo v oddiele špecializovaného zaobchádzania, takže nie je jasné, z akého dôvodu podával riaditeľ ústavu návrh na podmienené prepustenie odsúdeného podľa § 36a ods. 2 rozkazu, čo taktiež spôsobuje zmätočnosť podaného návrhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však v predmetnej veci rozhodol postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a sám vo veci rozhodol z toho dôvodu, že prvostupňový súd vo výroku svojho rozhodnutia nesprávne označil ústav na výkon trestu odňatia slobody, ktorého riaditeľ podal predmetný návrh a v ktorom odsúdený K. D. vykonáva trest odňatia slobody, keď namiesto Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany uviedol Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Martin (ktorý neexistuje, v meste Martin má Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany uvedenú len korešpondenčnú adresu). Rovnako tak vyhlásený výrok rozhodnutia prvostupňového súdu nekorešpondoval s jeho písomným vyhotovením, konkrétne, v písomnom vyhotovení chýbala časť vety „bez premeny trestu“, ktorá bola podľa zápisnice o verejnom zasadnutí vyhlásená. Táto časť vety však nemala opodstatnenie vo výroku napadnutého rozhodnutia a z tohto dôvodu ju najvyšší súd do výroku svojho uznesenia nezahrnul. Čo však najvyšší súd do výroku doplnil oproti prvostupňovému súdu, bolo označenie obvineného K. D., keďže z výroku napadnutého uznesenia jednoznačne nevyplýva, ktorého odsúdeného sa mal návrh riaditeľa ústavu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody týkať. Rovnako tak najvyšší súd opravil nesprávne formulovaný záver výroku prvostupňového súdu v časti týkajúcej sa premeny skúšobnej doby, keďže Trestný zákon pojem premena skúšobnej doby nepozná a používa len pojem osvedčenie, resp. neosvedčenie sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil a sám vo veci rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.